

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ВОДНИХ РЕСУРСІВ

Здоров'я генофонду будь-якої країни залежить від екології. Важливу роль тут відіграють водні ресурси, адже першочерговим завданням людства є забезпечення теперішніх і наступних поколінь чистою водою. Водна безпека є безпосередньою складовою національної безпеки України в цілому. Загалом, на сучасному етапі розвитку суспільства, можна сказати, що Україна не достатньо забезпечена водними ресурсами. Тому ключовою проблемою залишається охорона водних ресурсів від негативних впливів.

Водні ресурси є частиною природних запасів води, також вони безпосередньо залучені у суспільному виробництві в конкретних історичних умовах при певному розвитку продуктивних сил. Це визначення характеризує водні ресурси не тільки як природне явище, але і як соціально-економічну категорію, яка тісно пов'язана з рівнем розвитку людського суспільства [1, с. 285].

Нераціональне використання водних ресурсів призводить до порушення стандартів якості води на рівнях, деградації водних екосистем. Значна частина населення України використовує неякісну воду для своїх життєвих потреб.

Під забрудненням води розуміються будь-які зміни фізичних, хімічних і біологічних властивостей води в водоймах внаслідок занурення в них рідких, твердих і газоподібних речовин, що викликають або можуть викликати незручності, що робить воду цих водойм небезпечною і шкідливою, чим завдає шкоду національній економіці, охороні здоров'я та громадській безпеці.

Основними джерелами забруднення і засмічення водойм є недостатньо очищені стічні води промислових і комунальних підприємств, великі тваринницькі комплекси, відходи виробництва при розробці рудних корисних копалин; води шахт, підприємств переробної та плавильної деревини; скидання водного та залізничного транспорту; відходи первинної переробки льону, пестицидів та ін. Забруднюючі речовини, що надходять у природні водойми, призводять до якісних змін у воді, які в основному проявляються у змінах фізичних властивостей води (зокрема, появи неприємних запахів, смаків тощо).

Основними причинами скидання забруднених стоків без очищення залишається нестача у більшості населених пунктів країни централізованого водовідведення, зниження ефективності роботи очисних

споруд, що зумовлена їх зношеністю, низьким технологічним рівнем, енергомісткістю. Найбільше забруднених вод скинуто водокористувачами Дніпропетровської, Донецької та Запорізької областей. Наслідками використання водних ресурсів є забруднення малих річок України промисловими стоками, хімічними добривами і отрутохімікатами, тваринницькими відходами, замулення внаслідок розорювання заплав і вирубування лісових смуг, створення на берегах малих річок звалищ та ін. Збереження малих річок від висихання і забруднення дає можливість розв'язати проблему водних ресурсів в Україні [2, с. 285].

Як зазначено у звіті, підготовленому за результатами діяльності Державного агентства водних ресурсів України у 2018 році [3], 21 % скидів є забрудненими, недостатньо або взагалі не очищеними. Підприємства комунальної сфери, на долю яких припадає 60 % забруднених стічних вод, є найбільшими забруднювачами. Їхня інтенсивна діяльність призводить до цвітіння та виснаження річок. Таких забруднювачів нараховується 535. В Україні з 2019 року планується впровадження нового, більш досконалого моніторингу вод, відповідно до вимог Директиви 2000/60/ЄС «Про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики» (Водної Рамкової директиви).

Директива базується на принципі визнання району річкового басейну основною гідрографічною одиницею управління водними ресурсами, тобто як цілісного природного гідрографічного об'єкта. Даний об'єкт не може обмежуватися ні адміністративним, ні державним кордонами. Управління кожним зазначеним річковим басейном здійснюється на основі «Плану управління річковим басейном», у якому у обов'язковому порядку зазначаються стан басейну та чітка програма заходів для досягнення мети, яка полягає у доброму стані водних поверхневих і підземних об'єктів.

Отже, як бачимо, проблема охорони водних ресурсів є гострою для нашої країни. Задля покращення стану вод доцільно впровадження на державному та місцевому рівнях державних та суспільних заходів, що будуть спрямовані на збереження й відновлення природного стану водних ресурсів; забезпечення екологічної безпеки та запобігання шкідливому впливу води на здоров'я людей, тваринний і рослинний світ, довкілля.

Список використаних джерел

1. Давиденко В. М. Вода – важливий фактор екології і вичерпний ресурс органічного життя на землі / В. М. Давиденко, О. К. Цхвітава // XI міжнарод. наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми сучасної біології та здоров'я людини», 16-17 груд. 2011 р. / Миколаївський нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. – Миколаїв, 2011. – С. 284–287.
2. Національна доповідь про стан навколишнього природного

середовища в Україні у 2014 році. – К.: Міністерство екології та природних ресурсів України, ФОП Грінь Д. С., 2016. – 350 с.

3. Публічний звіт голови Державного агентства водних ресурсів України І. Овчаренко за результатами діяльності Державного агентства водних ресурсів України у 2018 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/2641076-rezultati-dialnosti-derzavnogo-agentstva-vodnih-resursiv-ukraini-u-2018-roci.html>.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Канівець Л.А.